

Under gjengis referat fra møte nr. 6 i Rådet for rettferdig omstilling som ble avholdt 1. desember 2025:

Referat fra møte nr. 6 i Rådet for rettferdig omstilling

Dato: 1.desember 2025

Fra/til: kl. 09:00-11:30

Referent: Trygve Homme

Møteleder: Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Saksnr.: 26/909

Til stede:

Virke: Helene Lillekvelland,

YS: Elin L'Estrange,

KS: Kjetil Bjørklund og Helge Eide,

Akademikerne: Lise Lyngsnes Randeberg og Tone Foss Aspevoll,

Spekter: Marte Buaas og Odd Erik Stende,

LO: Margit Norheim Lindgren og Are Tomasgard,

Klima- og miljødepartementet: Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen (fra ca. kl. 09:15), avd.dir. Cecilie B. Utgård, seniorrådgiver Trygve Homme

Til stede i deler av møtet var innleggsholdere fra:

Nærings- og fiskeridepartementet: Underdirektør Tone Evje,

Klima- og miljødepartementet: Seniorrådgiver Erik Berge Hagen, avd.dir Ellinor Dalby Kashara og avd.dir Mona Århus,

Finansdepartementet: Avd.dir Kristine Høeg-Omdal,

Sted: Klima- og miljødepartementet, Kongens gate 20, 0153, Oslo

Om EUs konkurransefond

Underdirektør Tone Evje fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og seniorrådgiver Erik Berge Hagen fra klima- og miljødepartementet (KLD), presenterte det Europeiske Konkurransesevnefondet og relevansen av dette for rettferdig omstilling.

Som en del av forslag til neste flerårig budsjett, har kommisjonen foreslått et Europeisk Konkurransesevnefond. NFD presenterte det overordnede ved forslaget til kommisjonen, hvor hovedtrekk er at flere programmer fra nåværende periode skal slås sammen, at budsjettstørrelsene skal øke, og at det vil bli mer helhetlig, fleksibel styring som er tettere knyttet til kommisjonens prioriteringer. KLD snakket om relevansen for rettferdig omstilling, og viste til at andre deler av forslaget til flerårig budsjett har mer direkte

knytninger til rettferdig omstilling. Det Europeiske Konkurransseevnefondet har rettferdig omstilling som ett av elleve formål, og fondet skal bidra til å beholde industri og arbeidsplasser som finnes i dag. Berørte departementer jobber sammen for å vurdere forslaget og konsekvenser for Norge.

Om klimaforhandlingene/COP30

Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen orienterte om erfaringene og inntrykkene fra de nylig avsluttede klimaforhandlingene i Belèm. Statsråden viste blant annet til at bildet er sammensatt men ikke entydig negativt: USA har trukket seg fra Parisavtalen, men at ca. 120 land nå har meldt inn nasjonale klimamål. Videre at Parisavtalen har flyttet verden i riktig retning, og at veksten i fornybar energiproduksjon har vært større enn forventet. Han la også vekt på at Norge gjør mye, men fortsatt må bidra.

Fra Rådet ble det blant annet pekt på at kunnskap er viktig, og at omstilling også fordrer kompetanse. Videre at økte forsvarsutgifter kan redusere handlingsrommet for klimapolitikken og videre omstilling.

Om perspektivmeldingens anslag for framtidig sysselsettingsbehov og produktivitetsvekst fram mot 2060

Avdelingsdirektør Kristine Høeg-Omdal fra Finansdepartementet orienterte om Perspektivmeldingen og utfordringer for Norges økonomi blant annet knyttet til forventet utvikling i demografi, sysselsettingsbehov og produktivitetsvekst i Norge. Videre hvordan dette har betydning for løsningen av velferdsoppgaver og hvordan dette påvirker utviklingen i offentlige utgifter og inntekter fram mot 2060.

Flere av medlemmene i Rådet kommenterte kunnskapsgrunnlaget fra Perspektivmeldingen, herunder blant annet enkelte av forutsetningene som framskrivningene fra Perspektivmeldingen legger til grunn som for eksempel hvordan endringer i arbeidsinnvandring og teknologiutvikling kan få betydning. Det ble også fremhevet at kompetanseutvikling og etter-/videreutdanning vil være viktige grep for å møte utfordringene knyttet til produktivitetsvekst og sysselsettingsbehov som meldingen skisserer. Videre at en relevant problemstilling i dag er at høyt kompetente nyutdannede kan ha vanskeligheter med å få jobb. Andre synspunkter var at sysselsettingsbehovet nasjonalt på sikt vil kunne gi store regionale forskjeller med hensyn til utfordringer. Videre at arbeidsmarkedet regionalt er sterkt knyttet til boligsituasjonen og at befolkningen i Norge i stor grad er stedbundet.

Om oppfølging av ekspertutvalget og høringsinnspill om sirkulær økonomi og rettferdig omstilling samt økodesignforordningen og tekstilindustrien

Avdelingsdirektør Ellinor Dalby Kashara fra KLD orienterte om oppfølgingen av rapporten «Ikke rett frem» fra ekspertgruppen om sirkulær økonomi og om samfunnsoppdraget for sirkulær økonomi. Det har vært mange positive tilbakemeldinger fra høringen av ekspertgruppas rapport, blant annet i form av støtte til hovedlinjene i rapporten og anerkjennelse av behovet for omstilling til en mer sirkulær økonomi. Departementene vurderer nå anbefalingene og innspillene fra høringen.

Avdelingsdirektør Mona Aarhus fra KLD ga en orientering om EUs handlingsplan for sirkulær økonomi og viktige EUs regelverk, herunder ny Økodesignforordning og utvidet produsentansvar for tekstiler, samt om deler av EUs «Circular Economy Act». Sistnevnte er nytt regelverk under utvikling fra EU som skal sette fart i omstillingen og alle kan gi EU innspill til Circular Economy Act nå.

Statsråden ba om konkrete tilbakemeldinger på tiltak som vil øke sirkulariteten. Videre at systemendringer som vil fremme en mer sirkulær økonomi er viktig, men at betydningen av gode kompromisser også er stor. Han pekte også på at det er viktig å korrigere for eksternaliteter og at en trinnvis økning i avgifter som fremmer en mer sirkulær økonomi kan bidra til en gradvis tilpasning i husholdningene.

Fra Rådet ble det blant annet pekt på at det trengs satsing over statsbudsjettet og at staten også må bidra til etablering av markeder for mer deling. Bygg og helse ble trukket fram som eksempler på sektorer med stort potensial for å bli mer sirkulære. Det ble også pekt på at det er behov for bred politisk enighet som gir langsiktige og forutsigbare rammevilkår, og at vi trenger bedre kunnskapsgrunnlag om fordelingseffekter knyttet til bruk av avgifter som fremmer sirkulær økonomi.